

Budapest alatt

Kétszázötvenkilenc szoba

A MEZŐ IMRE ÚT és Kál-
lai Éva utca sarkán, a Koltói Ana-
na Baleseti Kórház kertjében szép
virágágyakat létesített a Fővárosi
Kertészet. A járókelők, az SZTK-
székház ügyfelei, a kórház látogatói,
a Kerepesi temetőbe igyekvők
gyakran megállnak, hogy a
színpompában gyönyörködjenek.
Valóban, a *Szép Budapest* moz-
galom érdekében álló tett volt ennek
a tarkaságnak idehozatala. A
Baross tértől idáig ugyanis egyet-
len nagy buckaerdő a főváros, s
még mindig bontják az aszfaltot.
A halottak azt hihetnék, az utolsó
ítélet harsonája szól; az élők meg,
ha van fantáziájuk, a feltúrt utca
láttán arra gondolhatnak, hogy
már ki is bújtak sírjaikból a régen
eltávozottak... Minek ide
virág?

A Fővárosi Gázművek föld
alatti nyomásszabályozó készülé-
keit fedik ezek a virágágyak. A
berendezést 3x5 méteres betonszo-
bákban helyezték el. A háztartá-
sok gázszolgáltatását 95, az ipari
létesítményekét 124 ilyen földbe
vágott, betonnal bélelt, modern la-
kószoba méretű helyiségben tart-
ják Budapest sok pontján, a szük-
ségletnek megfelelő nyomáson.
219 szoba! Ha nem egymásba nyí-
lók is, mint például a kismartoni
kastélyban, de azért Esterházy
Pál herceg mégis megirigyel-
hetné.

Persze sok irigyelnivaló azért
nincs rajta. A Kossuth szocialista
brigád, amely időnként lemászik
oda a szobák falán elhelyezett
hágcsókra, gázmaszkot hord. A
219 szobás „kastélyban” ugyanis
orrfacsaró a szag, mert a levegő
— a gáz szivárgása miatt — ál-
talanban szennyezett. A gáz veszedel-
mes jószág, nem szabad könnyel-
müsködni a jelenlétében. Milyen
gázkészüléket kezel hát a Kos-
suth brigád a föld alatt?

**CSÖBŐL, MEMBRÁNBÓL,
SZELEPBŐL** és súlyzóból álló be-
rendezések karbantartását bizta
rájuk a Fővárosi Gázművek. Az
a céljuk, hogy a föld alatti csőhál-
lózaton nagy erővel tóduló gáz
nyomását 80—100, októbertől 130
mm-esre szabályozzák. Mindegyik
helyiségbe vastag csövek torkoll-
nak, csövek vezetnek belőlük to-
vább; rakoncátlan, hasznavehe-
tetlen csikó a gáz, amikor ideér.
Magszelídített, kezes jószág, ami-
kor elhagyja a szabályozószelepet.
Mindez kívülről érzékeink több-
sége számára hozzáférhetetlen
módon történik: szem, fül, ujj
semmit sem vesz észre. Csupán
az orr jelzi, hogy bizony egyetlen
ember se hatolhat be büntetlenül
ezekbe a veszélyes, gondosan le-
zárt, körülbelül 2 méteres mély-
ségben elhelyezett szobákba.

Az egész hálózat ilyen közel
van a felszínhez. Ha feltörik az
aszfaltot, mint most a Baross tér
vidékén, az első „bányatermék”,
amelyre rábukkannak, a gázcső.
Úgy másfél méterrel húzódik ez a
nagy hálózat Budapest alatt, kö-
rülbelül 1600 kilométeres hosszú-
ságban. Ha kiegyenesítenék a fő-
városi gázhálózat összes csöveit
és összekapcsolnák az egészet, a
magyar fővárostól Londonig érne.
De ezzel a föld alatti birodalom-
mal a nagyváros még most sem
elégedett.

Ez a város mindig kevesellte a
gázt. Története nem nyúlik na-
gyon messzire. A szabadságharc
idején Pest-Budán még olajlámpa
pislákkolt, és a lakosság, ha este

fényt akart maga körül látni az
utcán, olajlámpást vitt magával.
Csak a Nemzeti Színház, a Nem-
zeti Múzeum és néhány nagy üz-
let előtt világított akkor gázlám-
pa. Amikor 1856-ban a Lóvászár
(mai Köztársaság) téren a Gáz-
gyár felépült, a távlati tervben
az szerepelt, hogy 46 kilométernyi
gázcső szolgáltatja majd a fővá-
ros világításához szükséges gázt.

**ÓRIÁSI UTAT TETT MEG AZ-
ÓTA** a budapesti gázszolgáltatás.
A villany térhódításával a gázvi-
lágítás lassan kiszorult Budapest-
ről (ma már csak álgázlámpák
őrzik emlékét), és vele eltűnt a
régi főváros jellegzetes alakja: a
lámpagyújtogató is. Igen ám,
de kiderült, hogy a gázzal jól
lehet főzni, fürdővizet melegí-
teni: 1930-ra a hálózat hossza
emiatt elérte az 1000 kilométert.
A föld alatti szabályozóhelyisé-
gek száma szaporodott. A gáz-
bojler a gazdagok luxusából át-
vedlett közszükségleti cikké.

A jövő? Két esemény forradal-
masítja a fővárosi gázszükséglet-
et. Az egyik a földgázmezők fel-
fedezése hazánkban. Van még,
aki a szénből készült „légszesz”
híve mais. Ám a földgáz igen
olcsó és óriási kalóriafőlényben
van a szerény mesterséges gázzal
szemben. A földgázfelhasználás
már most Budapesten is megkö-
zelíti a gázgyári gázét; a verseny
eleve eldőlt az ifjú és olcsó óriás
javára. Mindez csak idő kérdése.

A másik forradalmat a gázfűtés
iránti igény okozza. Tízezrek
akarnak a drága, nehézkes, pisz-
kos szénfűtésről áttérni gázfűtés-
re. Nem kell a pincéből felcipelni
a nehéz kannát, vesződni a tüker-
gyújtóssal, a kályhatisztítással.
Egy kézmozdulat: udvariasan szí-
szeg a gáz, egy égő gyufaszál —
és tíz perc múlva meleg a szoba.

Itt sem vitás a végeredmény.
Csak a készülékek számán és a
földgáz Budapestre vezetésén mú-
lik.

A néma szobák a föld alatt hű-
ségesen lefékezik majd azt is, ha
a mostani, évenkénti 1 milliárd
köbméterről a fogvasztás akár 3
milliárdra ugrik fel.

Máté György